

Briselē, 2020. gada 9. aprīlī
(OR. en)

7271/20

SOC 205
EMPL 162
ECOFIN 228
EDUC 121

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Iepriekš. dok. Nr.:	6809/20 + COR 1-3
Temats:	Padomes secinājumi par 2020. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju un vienoto nodarbinātības ziņojumu (2020. gada 8. aprīlis)

Pielikumā ir pievienoti Padomes secinājumi par 2020. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju un vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurus Padome pieņēma 2019. gada 8. aprīlī, izmantojot rakstisku procedūru.

Padomes secinājumi par 2020. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju un vienoto nodarbinātības ziņojumu

ŅEMOT VĒRĀ, KA

1. Gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģijā ir izklāstītas ES un tās dalībvalstu ekonomikas, nodarbinātības un sociālās politikas prioritātes 2020. gadā, uzsverot, ka ekonomikas izaugsme nav pašmērķis, bet tai ir jādarbojas iedzīvotāju un planētas labā. Ar vides, tehnoloģiju un demogrāfijas jomu saistītā pārveide prasa pārkārtošanos uz videi draudzīgu izaugsmi, kas mobilizē inovatīvas digitālās un ilgtspējīgas tehnoloģijas nolūkā nodrošināt kvalitatīvas darbvietas un palielināt ražīgumu, lai tādējādi īstenotu taisnīgu un iekļaujošu pārkārtošanos. Pārveidojot savu sociālo tirgus ekonomiku, mums ir jānodrošina, lai Eiropa arī turpmāk būtu mājvieta pasaulē attīstītākajām sociālās drošības sistēmām.
2. Šīs prioritātes atbilst Padomes Stratēģiskajā programmā izklāstītajām un Komisijas noteiktajām prioritātēm. Lai veicinātu pārkārtošanos uz klimatneitrālu, taisnīgu, iekļaujošu un konkurētspējīgu ekonomiku un lai kopīgi tiektos īstenot Eiropas sociālo tiesību pīlāra principus un ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM), būtu jāveic līdzsvaroti politikas pasākumi šādās četrās dimensijās: vide, ražīgums, taisnīgums un makroekonomiskā stabilitāte. Zaļā pārkārtošanās var radīt jaunas darbvietas un veicināt lielāku labklājību, taču būs vajadzīgi ievērojami publiskie un privātie ieguldījumi, lai risinātu īstermiņa kompromisus, novērstu iespējamās negatīvās sekas un nodrošinātu, ka neviens netiek atstāts novārtā.

3. Eiropas ekonomika turpina paplašināties, un nodarbinātības līmenis ir sasniedzis rekordaugstu skaitli, taču būtu jāpieliek papildu pūles, lai novērstu atlikušās sociālās atšķirības un nevienlīdzību. Neraugoties uz prognozēto ekonomikas attīstības palēninājumu, ES 2020. gadā, visticamāk, pietuvosies 75 % nodarbinātības līmenim. Nabadzības vai sociālās atstumtības risks pēdējos gados ir ievērojami mazinājies, taču sasniegtais progress, visticamāk, joprojām ievērojami atpaliks no samazinājuma, kas noteikts līdz 2020. gadam, proti, 20 miljoniem. Arī ienākumu nevienlīdzība joprojām ir augsta, un pēdējo desmit gadu laikā tā ir palielinājusies.
4. Eiropa gūst panākumus attiecībā uz Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanu. Konverģence starp dalībvalstīm notiek attiecībā uz 9 no 14 pīlāram pievienotā sociālo rezultātu pārskata pamatrādītājiem. Lai veicinātu taisnīgumu un augšupēju konverģenci, izšķiroša nozīme ir turpmākiem ieguldījumiem prasmēs, pieejamām, adekvātām un ilgtspējīgām sociālās aizsardzības sistēmām un cīņai pret nabadzību vai sociālo atstumtību. Aktīva darba tirgus politika būtu sekmīgi jāintegrē sociālajā politikā, un ar to būtu jāveicina aktīva iekļaušana darba tirgū un sabiedrībā.
5. Stratēģija "Eiropa 2020" ir bijusi ilgtermiņa stratēģiskais satvars, lai virzītu politikas veidošanu Eiropas pusgada un nodarbinātības pamatnostādņu ietvaros. Stratēģija tuvojas noslēgumam, un ir svarīgi atbilstīgi balstīties uz tās sasniegumiem un Eiropas pusgadā integrēt Eiropas sociālo tiesību pīlāra principus, kā arī ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus. Eiropas pusgadu nevajadzētu pārslogot.

UZSVEROT, KA

6. Lai vērienīgā klimata un vides politika būtu sekmīga, nevienu nevajadzētu atstāt novārtā. Šajā nolūkā būtu jānodrošina pienācīgs atbalsts tiem iedzīvotājiem un reģioniem, kurus var negatīvi ietekmēt pārkārtošanās uz klimatneitralitāti. Lai izmantotu jaunās iespējas, svarīga nozīme būs arī ieguldījumiem inovatīvās digitālajās un ilgtspējīgās tehnoloģijās un prasmēs.

7. Lai gan pastāvīgas ekonomiskās izaugsmes rezultātā ir uzlabojusies situācija darba tirgū, algu pieaugums joprojām ir mērens. Nodarbinātu personu nabadzība ES joprojām ir augsta, neraugoties uz to, ka 2019. gadā minimālās algas līmenis tika paaugstināts lielākajā daļā dalībvalstu, kurās pastāv ar likumu noteikta minimālā darba alga. Lai risinātu nodarbinātu personu nabadzības problēmu, ir vajadzīga daudzdimensionāla pieeja, kas aptver plašu politikas jomu klāstu. Piespiedu nepilna laika darbs vairākās dalībvalstīs joprojām ir augsts, un netipisku darba veidu izplatība veicina darba tirgus segmentāciju. Labi izstrādātiem nodarbinātības aizsardzības tiesību aktiem būtu jāaizsargā darba ņēmēji, vienlaikus nekavējot profesionālas pārmaiņas un neradot stimulus fiktīvai pašnodarbinātībai. Šajā ziņā būtiska nozīme ir sociālo partneru iesaistīšanai.
8. Ņemot vērā demogrāfiskās un tehnoloģiskās pārmaiņas, vides resursu ierobežojumus un ģeopolitisko nenoteiktību, turpmākā labklājība lielā mērā būs atkarīga no augstāka ražīguma un inovācijas, kam ir potenciāls kompensēt to, ka darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaits kļūst mazāks. To nevar panākt bez vērienīgiem ieguldījumiem izglītībā, apmācībā un prasmēs, kas būtiski ietekmē cilvēku nodarbinātības izredzes. Tomēr pēdējo desmit gadu laikā pieaugušo, jo īpaši to, kuriem ir zems prasmju līmenis, līdzdalība izglītībā ir palielinājusies tikai nedaudz, un tikai dažas dalībvalstis ir spējušas panākt būtiskus uzlabojumus. Turklāt kvalitatīvas izglītības un apmācības sistēmu pieejamības uzlabošana un priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšana joprojām ir būtiska, lai nodrošinātu to, ka visi piedalās sabiedrības dzīvē.

9. Dzimumu līdztiesības panākšana joprojām ir problēma. Plašāka piekļuve cenas ziņā pieejamiem un kvalitatīviem agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumiem, kā arī atbilstoša darba un privātās dzīves līdzsvara politika var jo īpaši atbalstīt sieviešu ienākšanu vai palikšanu darbā tirgū ar pozitīviem rezultātiem, tostarp attiecībā uz bērnu nabadzības mazināšanu. Tikai dažās dalībvalstīs ir spēkā konkrēti pasākumi, lai novērstu vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību, šajā ziņā nostiprinot darba samaksas pārredzamību. Jauniešu vecumā no 15 līdz 24 gadiem situācija darba tirgū turpina uzlaboties, tomēr dažās dalībvalstīs ievērojama daļa šo jauniešu joprojām ir bez darba vai ekonomiski neaktīva. Turklāt būtu jāpastiprina nepietiekami pārstāvēto grupu, tostarp migrantu izcelsmes personu, romu un personu ar invaliditāti, integrācija darba tirgū. Ir uzlabojusies valsts nodarbinātības dienestu spēja nodrošināt mērķtiecīgu aktīvu darba tirgus politiku, kas paredzēta dažādām darba meklētāju grupām, taču joprojām pastāv problēmas, jo īpaši saistībā ar to personu sasniegšanu, kuras ir visvairāk attālinātas no darba tirgus, un saistībā ar to, lai nodrošinātu labāku integrāciju un sadarbību ar sociālajiem un veselības aprūpes dienestiem.
10. Labvēlīgie ekonomiskie apstākļi un norises darba tirgū ir kopumā būtiski uzlabojuši sociālo situāciju, par ko liecina mājsaimniecību izmantojamā ienākuma vispārējs pieaugums un smagas materiālās nenodrošinātības samazināšanās, kā arī – mazākā mērā – to cilvēku īpatsvars, kuri dzīvo (daļējās) bezdarbnieku mājsaimniecībās. Tomēr kopumā stabils ir saglabājies gan vispārējais nabadzības riska rādītājs, gan nodarbinātu personu nabadzība, un dažās valstīs mājsaimniecību izmantojamais ienākums nav atgriezies pirmskrīzes līmenī. Turklāt 2018. gadā samazinājās sociālo pārvedumu (izņemot pensijas) ietekme uz nabadzības samazināšanu, un turpināja palielināties to personu nabadzības risks un dziļums, kuras dzīvo (daļējās) bezdarbnieku mājsaimniecībās.
11. Dažas neaizsargātas grupas, piemēram, bērni, personas ar invaliditāti, migrantu izcelsmes un romu izcelsmes personas, bieži saskaras ar ievērojami lielāku nabadzības vai sociālās atstumtības risku. Pēdējo desmit gadu laikā ir palielinājusies bezpajumtniecība, kas ir ārkārtēja nabadzības izpausme, un dažās dalībvalstīs ievērojama daļa mājsaimniecību saskaras ar sliktiem mājokļu apstākļiem.

12. Darbspējas vecuma iedzīvotāju īpatsvars ES dalībvalstīs jau vidēji samazinās, un paredzams, ka tas turpinās samazināties; tajā pašā laikā sagaidāms, ka vecumatkarības koeficients ievērojami palielināsies, radot spiedienu uz sociālās aizsardzības sistēmām (tostarp pensijām un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumiem). Šajā sakarā ir būtiski veikt atbilstošus pasākumus (piemēram, veicināt ilgāku darba mūžu), kas sekmēs pensiju sistēmu ilgtspēju un adekvātumu, kā arī risinās sarūkošā darbaspēka problēmu.
13. Visiem sniegta pienācīga piekļuve kvalitatīviem veselības aprūpes pakalpojumiem, ilgtermiņa aprūpei, veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumiem, ko nodrošina ilgtspējīgas veselības aprūpes sistēmas, ir būtiski labklājības elementi, un tā nes devumu ekonomikai un sabiedrībai. Demogrāfisko pārmaiņu dēļ arvien svarīgāki kļūst ieguldījumi veselības aprūpē, ilgtermiņa aprūpē un labākā darba aizsardzībā. Lai risinātu šīs un citas problēmas, vienlaikus pilnībā ievērojot valstu kompetenci šajā jomā, ir jāturpina modernizēt veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes sistēmas.
14. Saistībā ar jaunu darba veidu rašanos tiek modernizētas sociālās aizsardzības sistēmas – vairākas dalībvalstis paplašina to tvērumu un uzlabo to adekvātumu. Atbilstīgi valsts apstākļiem būtu jānodrošina, ka visiem – neatkarīgi no nodarbinātības statusa – ir piekļuve sociālajai aizsardzībai.
15. Ir pieaudzis to problēmjaudājumu skaits, kuri saistīti ar sociālo kohēziju starp dalībvalstīm un to iekšienē. Pēdējo desmit gadu laikā dalībvalstīs ir palielinājusies nevienlīdzība attiecībā uz ienākumiem, piekļuvi pamatpakalpojumiem un iespējām. Plaša starp nabadzīgiem un bagātiem Eiropas reģioniem palielinās. Tehnoloģiskās pārmaiņas un zaļā pārkārtošanās sniedz jaunas iespējas, tomēr vienlaikus tās varētu vēl vairāk palielināt šīs atšķirības un prasa atbilstošus ieguldījumus, kā arī pastāvīgus centienus panākt augšupēju konvergenci starp dalībvalstīm un to iekšienē.

16. Labi funkcionējošs sociālais dialogs joprojām ir būtisks Eiropas sociālās tirgus ekonomikas elements, kaut gan iesaistes pakāpe dažādās dalībvalstīs būtiski atšķiras. Sociālo partneru iesaistīšana reformu sagatavošanā var uzlabot to izstrādi un īstenošanu un ar laiku panākt labākus sociālekonomiskos rezultātus. Būtu jāpievērš uzmanība tam, lai nodrošinātu, ka sociālajiem partneriem ir pietiekamas spējas piedalīties politikas debatēs. Arī pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaiste ir svarīga, lai nodrošinātu, ka reformas tiek efektīvi izstrādātas un īstenotas.

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME

AICINA DALĪBVALSTIS

- Savās valsts reformu programmās atspoguļot gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģijas prioritātes un ņemt vērā vienotajā nodarbinātības ziņojumā ietvertos konstatējumus.
- Pastiprināt savus centienus īstenot Eiropas sociālo tiesību pīlāra principus un sniegt ieguldījumu ES rīcības plāna izstrādē, lai īstenotu šo pīlāru.
- Īstenot 2019. gada konkrētām valstīm adresētos ieteikumus un – attiecīgā gadījumā – 2019. gada eurozonai adresētos ieteikumus.
- Savos konverģences centienos izmantot sociālo rezultātu pārskatu, Nodarbinātības pārraudzības instrumentu un Sociālās aizsardzības pārraudzības instrumentu.
- Savās valsts reformu programmās atzīt ilgtspējīgas attīstības mērķus, kuri ir būtiski Eiropas pusgada ietvaros.

AICINA KOMISIJU

- Prioritārā kārtā izstrādāt stratēģiju laikposmam pēc 2020. gada, kas ietver skaidrus un vērienīgus nodarbinātības un sociālos mērķus, pamatojoties uz Eiropas sociālo tiesību pīlāru un stratēģijas "Eiropa 2020" rezultātiem un ņemot vērā Nodarbinātības komitejas un Sociālās aizsardzības komitejas 2019. gada kopīgo novērtējumu, un tā izstrādē iesaistīt Nodarbinātības komiteju un Sociālās aizsardzības komiteju.
- Nodrošināt, ka nodarbinātības un sociālie jautājumi tiek pienācīgi ņemti vērā ES un dalībvalstu politikas novērtējumā, jo īpaši saistībā ar zaļo pārkārtošanos un digitālo pāreju.
- Savās turpmākajās darbībās, kuru mērķis ir veidot spēcīgāku sociālo Eiropu un īstenot Eiropas sociālo tiesību pīlāru, sadarboties ar Nodarbinātības komiteju un Sociālās aizsardzības komiteju.
- Atbalstīt Nodarbinātības komiteju un Sociālās aizsardzības komiteju to centienos racionalizēt Eiropas pusgada kontekstā izmantotos uzraudzības instrumentus, vienlaikus ņemot vērā attiecīgos ilgtspējīgas attīstības mērķus.
- Publicēt konkrētām valstīm adresētos ieteikumus, lai Padomē un tās darba sagatavošanas struktūrās dotu pietiekami daudz laika diskusijām valstu un ES līmenī.

AICINA NODARBINĀTĪBAS KOMITEJU UN SOCIĀLĀS AIZSARDZĪBAS KOMITEJU

- Cieši sadarboties ar Komisiju saistībā ar tās gaidāmajām iniciatīvām, ar kurām jo īpaši atbalsta Eiropas sociālo tiesību pīlāru un Eiropas zaļā kursa principu īstenošanu, un saistībā ar stratēģijas laikposmam pēc 2020. gada izstrādi, lai nodrošinātu, ka tiek pienācīgi ņemta vērā ietekme uz nodarbinātību un sociālo jomu.
- Turpināt darbu pie daudzpusējās un tematiskās uzraudzības un salīdzinošās vērtēšanas, kā arī nodarbinātības un sociālās situācijas uzraudzību dalībvalstīs un nodrošināt Padomei pierādījumu bāzi diskusijām Eiropas pusgada procesā.

- Racionalizēt savus uzraudzības instrumentus, ko izmanto, lai virzītu dalībvalstu centienus panākt augšupēju konvergenci, vienlaikus ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam.
- Cieši sadarboties ar citām padomdevējām komitejām un pusēm, it īpaši ar Ekonomikas un finanšu komitejām, Ekonomikas politikas komiteju, Izglītības komiteju, Sabiedrības veselības aizsardzības jautājumu darba grupu augstāko amatpersonu līmenī un Eiropas valstu nodarbinātības dienestu tīklu, tādējādi nodrošinot, ka Eiropas pusgadā tiek līdzsvaroti ņemti vērā ekonomikas, nodarbinātības un sociālie jautājumi.
- Turpināt cieši sadarboties ar sociālajiem partneriem un pilsonisko sabiedrību, lai veicinātu efektīvu sociālo un pilsonisko dialogu gan ES, gan valstu līmenī.
